

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

VARNA MOBILNOST
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

ŠESTA NACIONALNA KONFERENCA O TRAJNOSTNI
MOBILNOSTI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

PRILOŽNOSTI ZA RAZVOJ TRAJNOSTNE MOBILNOSTI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Laško, 23. 3. 2022

TRAJNOSTNI RAZVOJ V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM PROCESU

Saša Kregar

Zavod RS za šolstvo

“ Celo šimpanzi poznajo koncept – če se trop šimpanzov znajde na sadnem drevesu, poberejo le zrele plodove, ostale pustijo zoreti. To je trajnost. ”

— Jane Goodall

“Even chimps understand the concept – if a troop of chimps enters a fruit tree, they will only pick the fruits that are ripe and leave the others growing. That is sustainability.”
— Jane Goodall

Kaj je trajnostni razvoj?

Gro H. Brundtland, 1987

Trajnostni razvoj zadovoljuje potrebe sedanjega človeškega rodu, ne da bi ogrozili možnosti prihodnjih rodov, da zadovoljijo svoje potrebe.

Trajnostni razvoj in vzgoja in izobraževanje **ZA** trajnostni razvoj (VITR)

POGLED NAZAJ

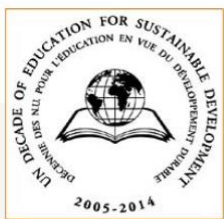
1977

Deklaracija v Tbilisiju je poudarila pomembno vlogo okoljske vzgoje in izobraževanja za zaščito in izboljšanje okolja po vsem svetu ter za zanesljiv in uravnotežen razvoj svetovnih skupnosti.

1992

Agenda 2021, Svetovni vrh o okolju v Riu. Izobraževanje je kritičnega pomena za spodbujanje trajnostnega razvoja in izboljšanje zmožnosti ljudi za reševanje okoljskih in razvojnih vprašanj.

2005

Desetletje vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj je vzgojo in izobraževanje globalno preusmerilo k osrednjemu cilju: učenju o trajnostnem življenju in delu.

198

Opredelit Svetovne

200

Razvojni c uradno d predlaga napredko Zboru tisc Deklaraci

POGLED NAZAJ

2009

Svetovna konferenca UNESCO o VITR v Bonnu je poudarila VITR kot preživetveni ukrep, ki opolnomoči ljudi za spremembe.

2015

Agenda 2030 za globalne spremembe: Cilji trajnostnega razvoja

2017

Resolucija 72/222 Generalne skupščine ZN: Vloga VITR kot sestavnega elementa CTR o kakovostnem izobraževanju ter kot ključne vezi z vsemi drugimi CTR je izrecno priznana.

2014

Svetovna konferenca UNESCO o VITR v Nagoji (Japonska): Vpeljava globalnega akcijskega programa VITR (2015–2019). Deklaracija ponovno potrjuje VITR kot ključno sredstvo za vpeljavo trajnostnega razvoja.

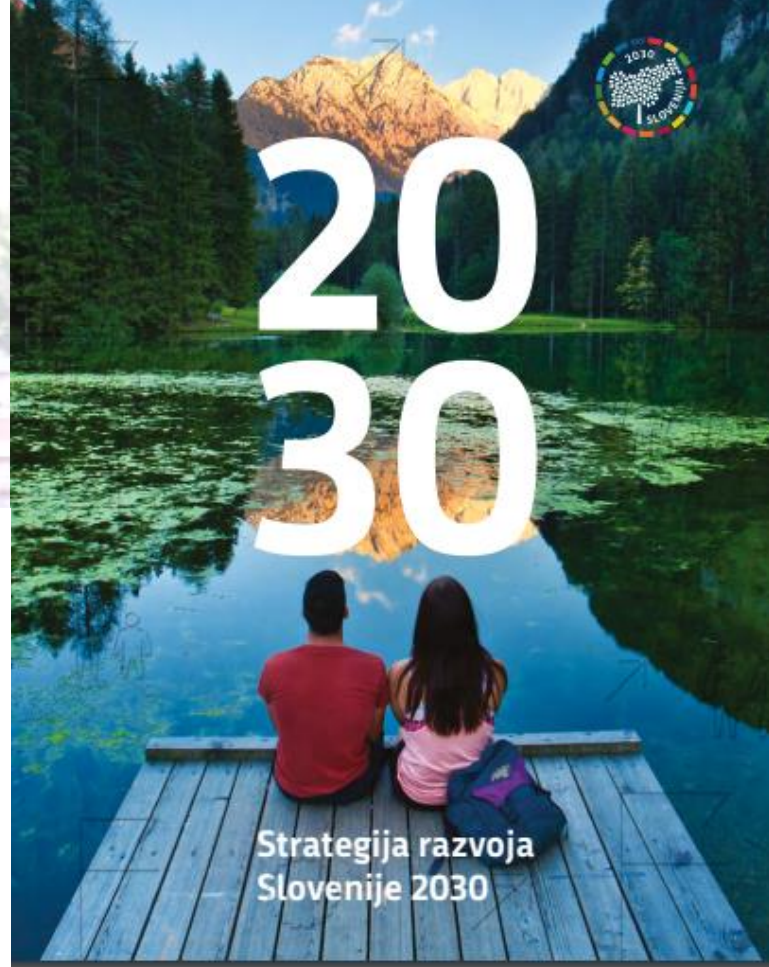
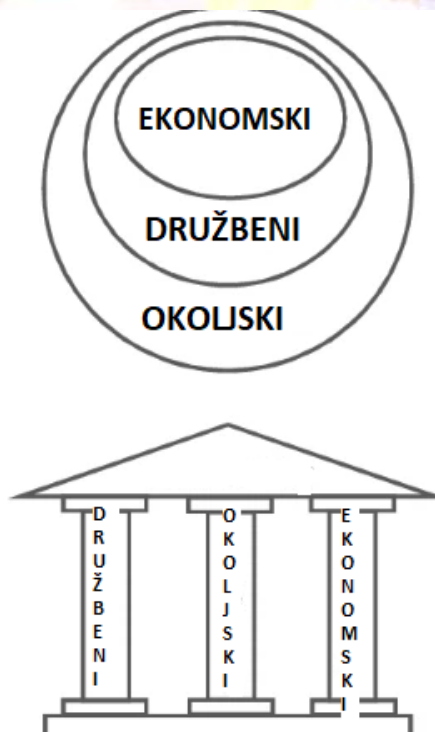
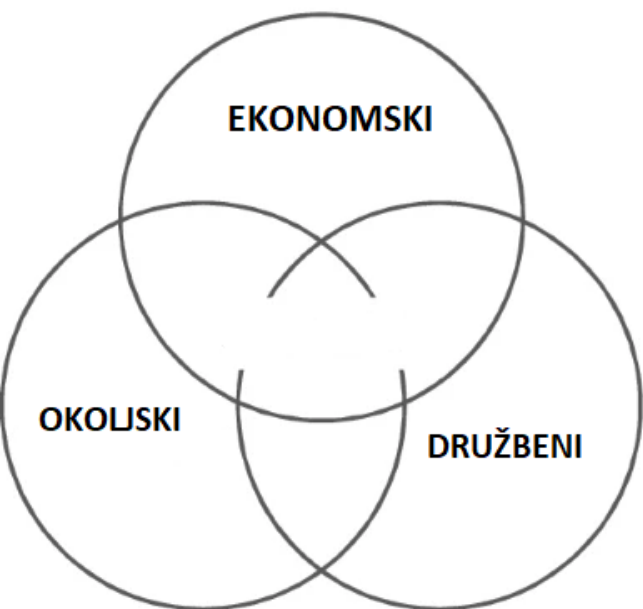

2021

Svetovna konferenca UNESCO, Berlin: Sprejetje izvedbenega okvira VITR po leti 2019. VITR za 2030

Strategije razvoja Slovenije 2030 v ospredje postavlja uravnotežen gospodarski, družbeni in okoljski razvoj.

VLOGA VITR PRI URESNICEVANJU 17 CTR

POVEČEVANJE
OZAVEŠČENOSTI

SPODBUJANJE
KRITIČNEGA
RAZUMEVANJA

SPODBUJANJE
UKREPANJA

PODCILJ 4-7

VZGOJA IN
IZOBRAŽEVANJE ZA
TRAJNOSTNI RAZVOJ
TER GLOBALNO
DRŽAVLJANSTVO

Do leta 2030 poskrbeti, da bodo vsi učeči se pridobili znanje in spretnosti, potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju kulture miru in nenasilja, državljanstvu sveta ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.

VITR je vseživljenjski, celostni in transformativni proces, ki vključuje učne vsebine in učne dosežke (learning outcomes), pedagoške pristope kot tudi samo učno okolje.

Pedagogika in učno okolje:

Uporabiti interaktivne oblike dela, projektno učenje, na učečega se osredotočeno poučevanje in učenje. Preoblikovati učno okolje z vidika celostnega institucionalnega pristopa k VITR, kar učečim se omogoča, da živijo, kar se učijo, in se učijo, kar živijo.

Družbena transformacija:

Omogočiti uresničitev ciljev trajnostnega razvoja, da bi zgradili bolj trajnostni svet.

Učni dosežki:

Opolnomočiti posameznike za prevzemanje odgovornosti za sedanjo in prihodnje generacije ter aktivno prispevanje k družbeni transformaciji.

Učne vsebine:

Vključiti vprašanja s področja trajnosti, zlasti tista, ki so opredeljena v 17-ih ciljnih trajnostnega razvoja, kot je vprašanje podnebnih sprememb, v vse različne oblike učenja.

PREDNOSTNA PODROČJA DELOVANJA

Razvoj politik

Preoblikovanje učnih okolij

Krepitev kompetenc izobraževalcev

Opolnomočenje in mobilizacija mladih

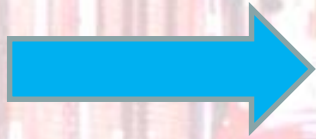

Pospeševanje delovanja na lokalni ravni

Vključevanje VITR v vzgojno izobraževalne politike

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in
izobraževanju

**Predlog posodobitve nacionalnih smernic vzgoje in
izobraževanja za trajnostni razvoj (2007)**

Konceptualizacija VITR

Vključevanje VITR v vzgojno izobraževalne politike

Prenova vzgojno-izobraževalnega sistema za zeleni in digitalni prehod: prenova učnih načrtov.

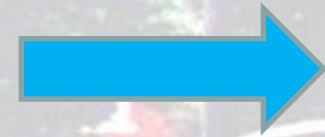
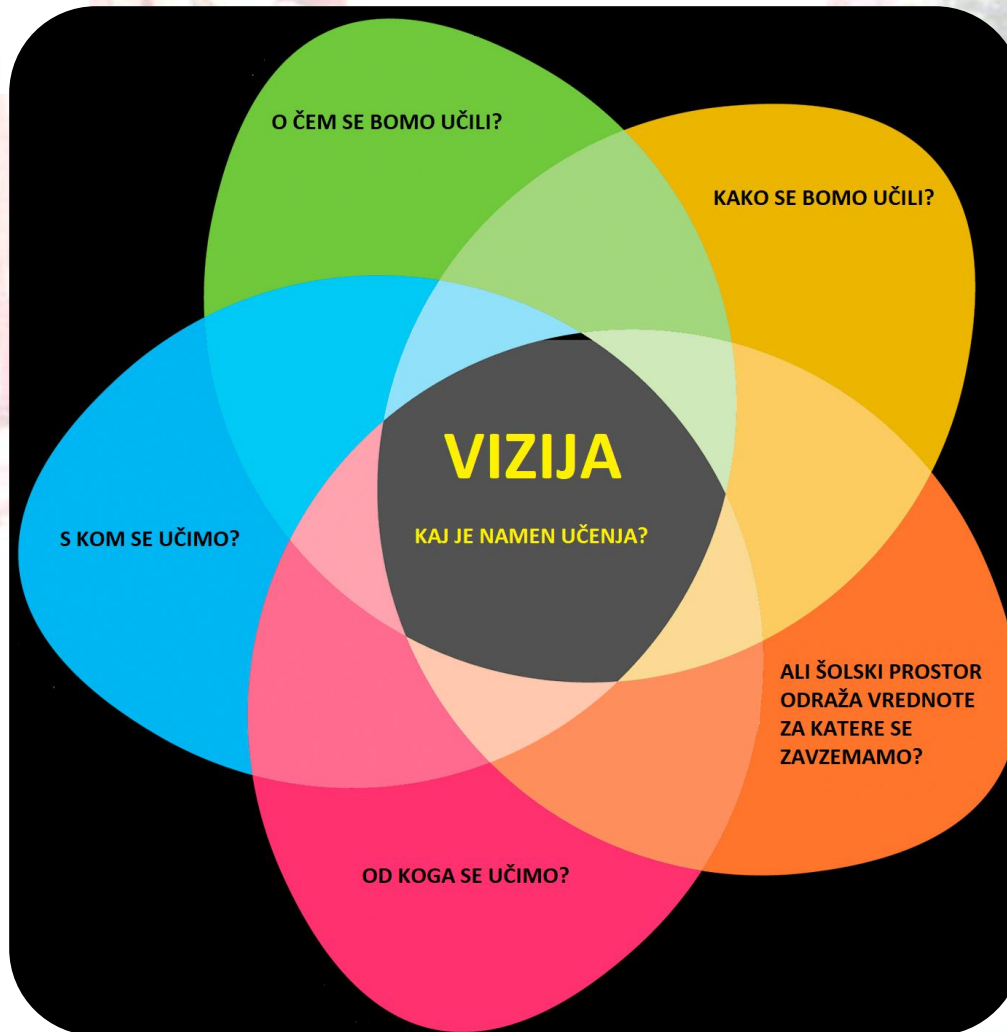

Prenova UN

Prerejeno po: Textbooks for sustainable development - a guide to embedding (2017), str. 28

Vključevanje VITR v vzgojno izobraževalno politiko VIZ

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Prenova UN

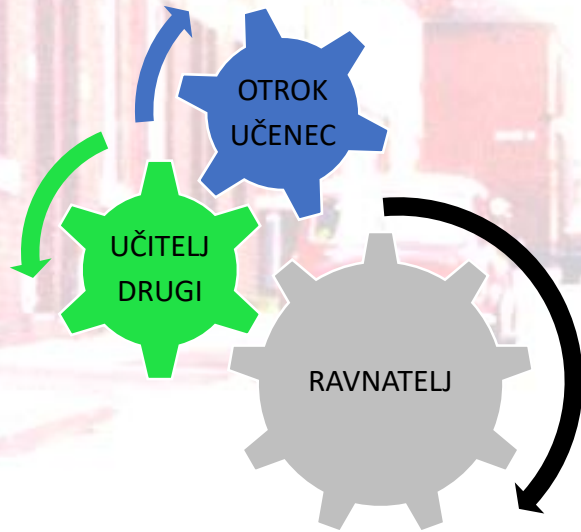

Preoblikovanje učnih okolij

KDO JE POMEMBEN?

KJE SO PRILOŽNOSTI?

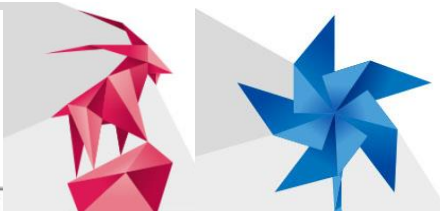

NA
RAVNI
VIZ

UČNO OKOLJE, KJER SE UČIMO O TEM, KAR ŽIVIMO, IN ŽIVIMO, KAR SE UČIMO.

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Krepitev kompetenc izobraževalcev

DISCIPLINARNO ZNANJE

INTERDISCIPLINARNO ZNANJE

PRAKTIČNO ZNANJE

ZNANJE

KOGNITIVNE IN METAKOGNITIVNE VEŠČINE

SOCIALNE IN ČUSTVENE VEŠČINE

FIZIČNE IN PRAKTIČNE VEŠČINE

VEŠČINE

ODNOS
VREDNOTE

KOMPETENCE

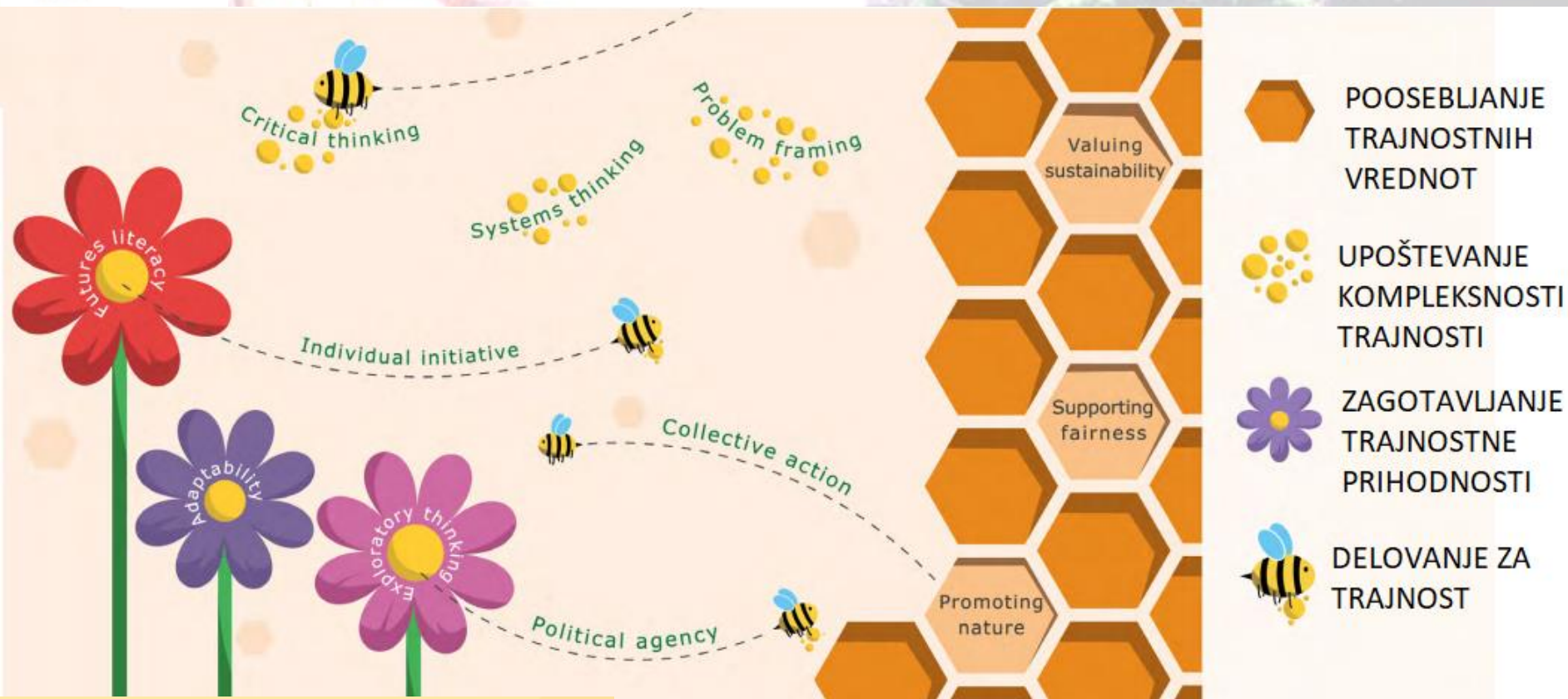
DEJANJA

Prenova UN

Prirejeno po: Textbooks for sustainable development – a guide to embedding (2017), str. 22

Krepitev kompetenc izobraževalcev

Visual representation of *GreenComp*.

GreenComp

The European sustainability
competence framework

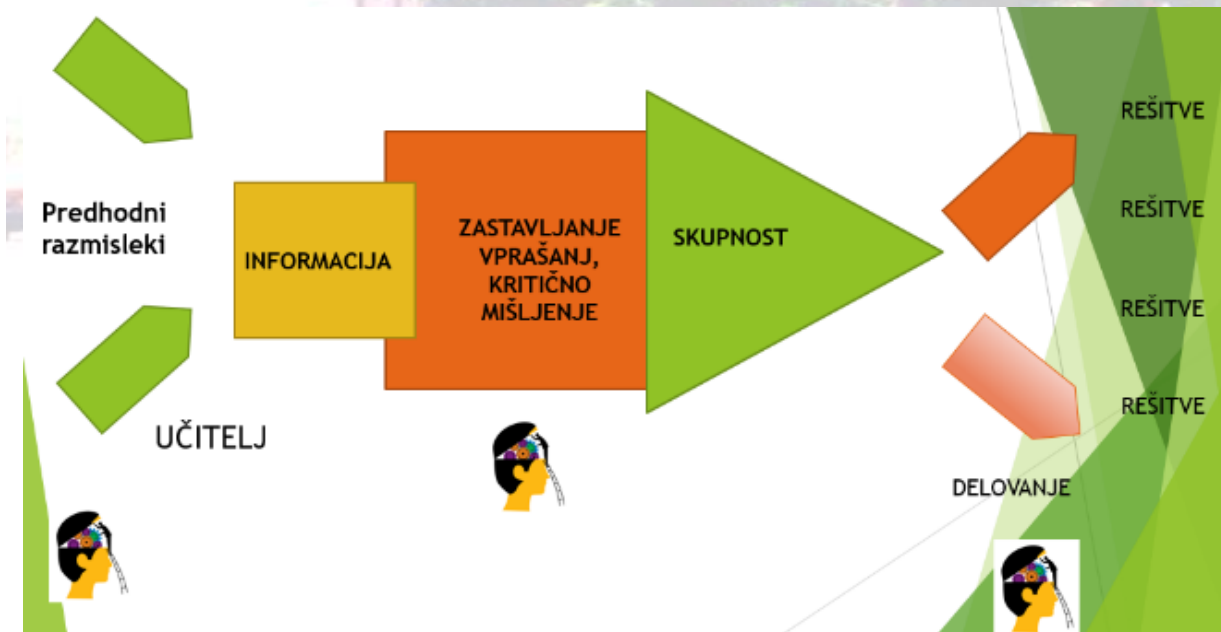
Zavod Republike Slovenije za šolstvo

www.zrss.si

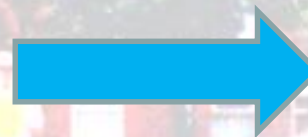
Krepitev kompetenc izobraževalcev

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Opolnomočenje in mobilizacija mladih

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Prenova UN

Foto Nejc Trampuž

Opolnomočenje in mobilizacija mladih

- Prepoznavajo probleme in izzive okolja, ki vplivajo na trajnostni razvoj
- Razumejo ideologijo in filozofijo okoljskih, družbenih, kulturnih in gospodarskih problemov/izzivov
- Se znajo vključiti v dialog z ljudmi, ki imajo različno družbeno, kulturno in politično ozadje
- Raziskujejo različne možne rešitve, ki vodijo v bolj trajnostno ravnanje

Opolnomočenje in mobilizacija mladih

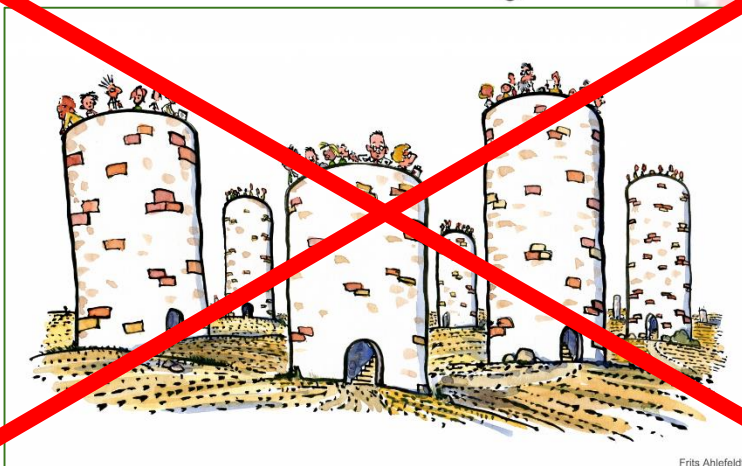
Sistemski pristop

Kompleksnost

Povezanost

Interakcije

Soodvisnost

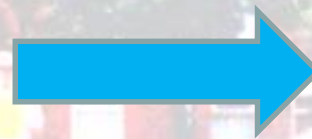
<https://www.imainternational.com/media/blogs/systems-thinking-and-organisations>

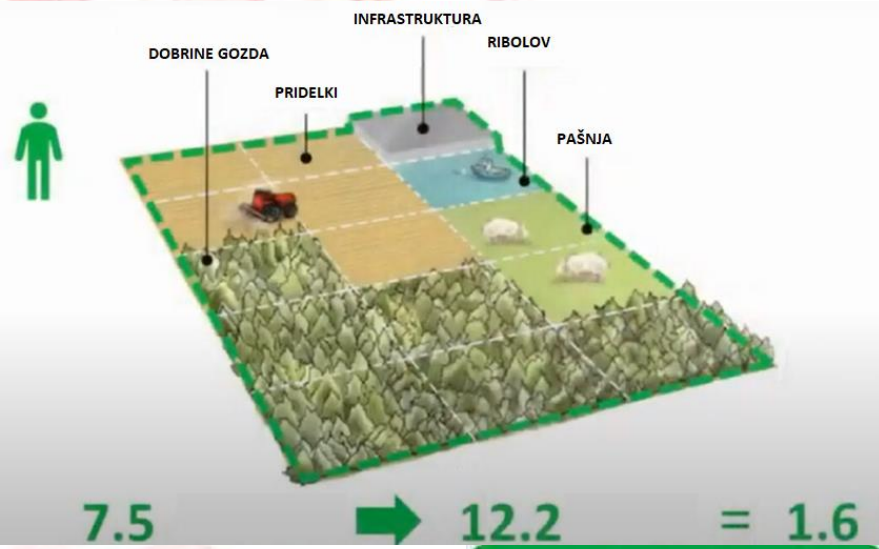
Skupnosti: spodbujanje delovanja na lokalni ravni

**Misli globalno,
deluj lokalno.**

Ukrep Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

EKOLOŠKI ODTIS

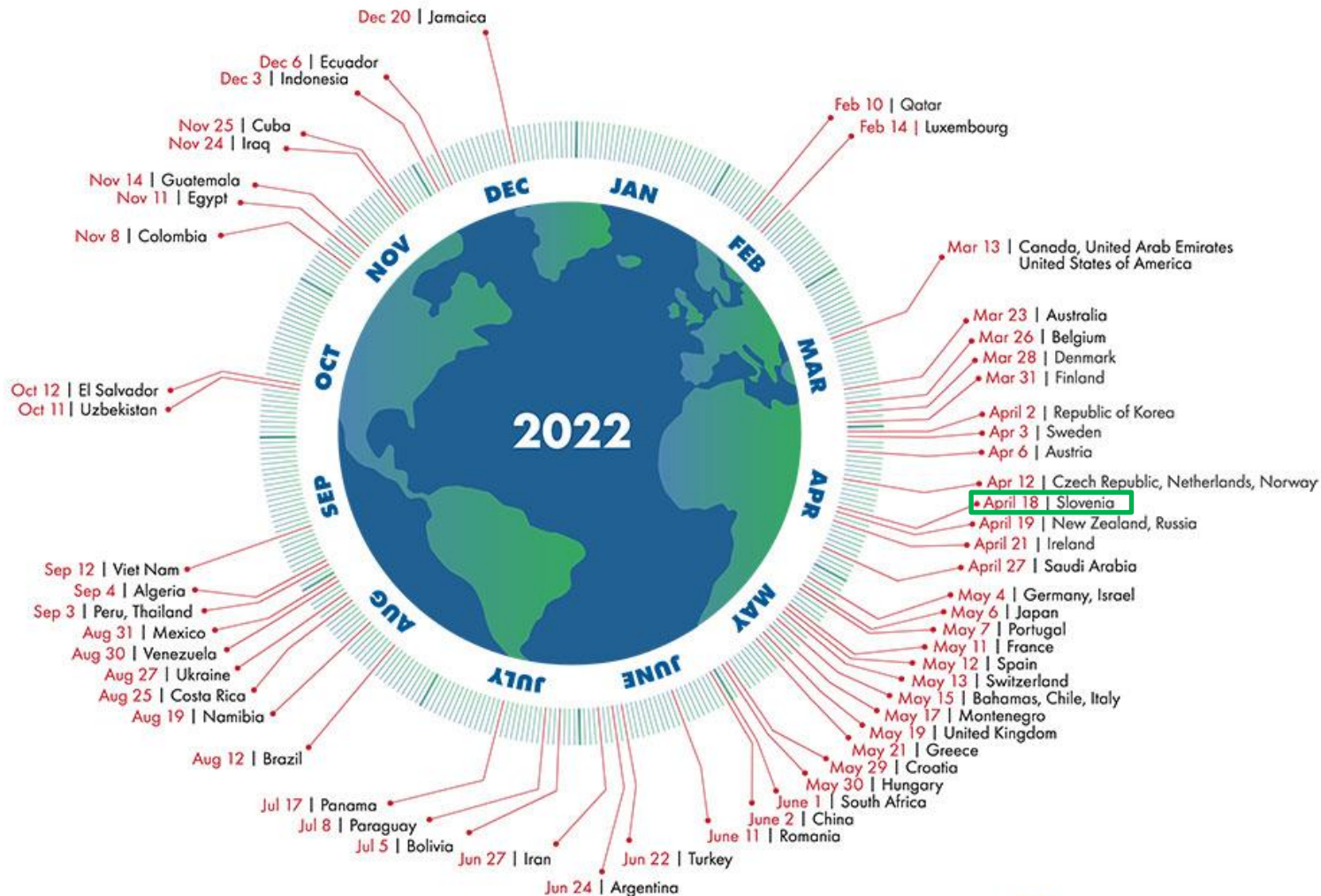
BIOLOŠKA KAPACITETA

Dan okoljskega dolga

Country Overshoot Days 2022

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

For a full list of countries, visit overshootday.org/country-overshoot-days

Source: National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 Edition
data.footprintnetwork.org

Global Footprint Network
Advancing the Science of Sustainability

zrss.si

Inštitut za zdravje in okolje

Projekti **Produkti** Novice Ekipa Kontakt Donacije Knjižnica f t in @

Produkti

Izračunaj ekološki odtis
> PREBERI VEČ

Znižaj ekološki odtis
> PREBERI VEČ

Po tipu zemljišč

- Pozidane površine
- Gozdni proizvodi
- Obdelovalne površine
- Pašne površine
- Ribolovna območja
- Ogljični odtis

Po kategoriji potrošnje

Hrana Bivališče Osební promet Blago Storitve

2,7 Tvoj ekološki odtis (globalni hektari ali gha)

5,2 Tvoj ogljični odtis (emisije CO₂ v tonah na leto)

65 Tvoj ogljični odtis (% tvojega celotnega ekološkega odtisa)

Kako pogosto živiš?

<https://izo.si/produkti/>

HRANA

Kako pogosto uživaš hrano živalskega izvora?

(govedina, svinjina, perutnina, ribe, jajca, mlečni izdelki)

NIKOLI

Občasno

(veliko zelenjave, občasno meso, jajca in/ali mlečni izdelki)

DODAJ PODROBNOSTI ZA BOLJ NATANČEN IZR

BIVALIŠČE

Koliko članov šteje tvoje gospodinjstvo?

ŽIVIM SAM_A. 10+

3

Kako velik je tvoj dom?

MAJHEN OGROMEN

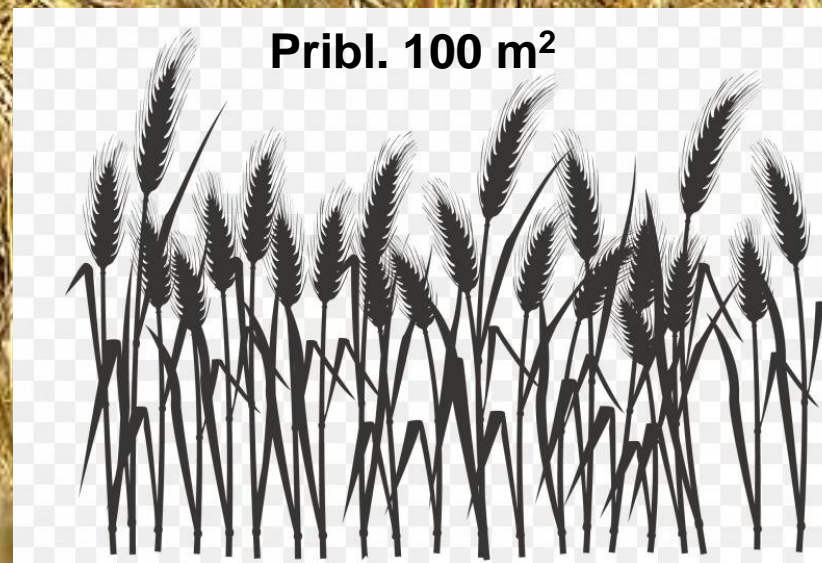
Srednje velik
117 m² / 1257 sq ft

Pridelek pšenice znaša 4,4- 5,9 t/ha (5 t/ha)

V povprečju porabimo 116 (126) kg žita/preb. →

232 m²

Hvala!

